

Izmene zakona o porezima na emisije gasova staklene bašte: nova pravila o državnoj pomoći i odlaganje rokova za podnošenje poreskih prijava

Narodna skupština Republike Srbije nedavno je, u okviru šireg paketa reformi javnih finansija i poreskog sistema, usvojila izmene i dopune dva zakona: Zakona o porezu na emisije gasova sa efektom staklene bašte; i Zakona o porezu na uvoz ugljenično intenzivnih proizvoda.

ŽIVKO SIMIJONOVIĆ
SENIOR ASSOCIATE

ANDRIJA JAKOVljević
ASSOCIATE

Izmene i dopune stupile su na snagu 8. septembra 2026. godine..

Izmene Zakona o porezu na emisije gasova sa efektom staklene bašte prvenstveno su zasnovane na preporukama Komisije za kontrolu državne pomoći. U svom Mišljenju od 4. avgusta 2026. godine, Komisija je ukazala na moguće implikacije postojećih odredaba o poreskom kreditu sa aspekta državne pomoći i predložila izmene radi njihovog usklađivanja sa pravilima o kontroli državne pomoći.

Usvojenim izmenama ove preporuke su prihvaćene. Poreski kredit se izričito kvalifikuje kao državna pomoć, uz preciziranje pravila o opravdanim troškovima, kumulaciji i maksimalnom intenzitetu pomoći. Takođe, uvode se dodatna ograničenja za ostvarivanje prava na poreski kredit i obaveze u pogledu usklađenosti sa propisima.

Istovremeno, izmenama oba zakona odlažu se rokovi za podnošenje određenih poreskih

prijava, kako bi Poreska uprava imala dodatno vreme da obezbedi potrebne tehničke i organizacione uslove za njihovo elektronsko podnošenje.

Ključne izmene

Zakon o porezu na emisije gasova sa efektom staklene bašte primenjuje se od januara 2026. godine. Njegov cilj je da trošak emisija uključi u troškove poslovanja i podstakne ulaganja u zelenu tranziciju. Ovaj zakon odražava i širi regulatorni pristup na kojem se zasniva Mehanizam EU za prekogranično prilagođavanje ugljenika (CBAM), čija je definitivna faza primene počela 1. januara 2026. godine.

Izmenama su pravila o poreskom kreditu usklađena sa propisima o kontroli državne pomoći. Iako su izmene ograničenog obima, one imaju značajne posledice za poreske obveznike koji nameravaju da ostvare pravo na poreski kredit, jer sada moraju da ispune i odgovarajuće uslove propisane pravilima o državnoj pomoći.

Četiri ključne novine Zakona o porezu na emisije gasova sa efektom staklene bašte su:

1. Osnovica za obračun poreskog kredita – Poreski kredit se više ne obračunava u odnosu na ukupan iznos ulaganja, već na osnovu opravdanih troškova ulaganja utvrđenih u skladu sa pravilima o državnoj pomoći. Obveznici koji ispunjavaju propisane uslove mogu ostvariti poreski kredit u visini od 20% tih troškova, uz primenu odgovarajućih ograničenja u pogledu državne pomoći.

Poreski kredit i dalje ne može iznositi više od 80% obračunate poreske obaveze po osnovu poreza na emisije gasova sa efektom staklene bašte. Takođe, nastavljaju da važe postojeći uslovi za ostvarivanje prava na poreski kredit. Obveznik mora imati registrovanu pretežnu delatnost proizvodnje električne energije i u prethodnom poreskom periodu ostvariti najmanje 80% ukupnih prihoda po osnovu te delatnosti.

Obveznici su dužni da vode evidenciju i čuvaju odgovarajuću dokumentaciju kojom se dokazuju ulaganja na osnovu kojih ostvaruju pravo na poreski kredit. Ovu dokumentaciju moraju čuvati do isteka roka zastarelosti prava na utvrđivanje i naplatu odgovarajuće poreske obaveze.

2. Poreski kredit je državna pomoć – Zakon sada izričito potvrđuje da poreski kredit predstavlja državnu pomoć. Zato je pre njegovog korišćenja potrebno proveriti da li je obveznik za isto ulaganje već primio drugu državnu pomoć ili de minimis pomoć. Ukupan iznos svih oblika podrške ne sme preći maksimalni dozvoljeni intenzitet pomoći. Zbog toga poreski kredit u konkretnom slučaju može biti i niži od 20% opravdanih troškova, čak i kada su ti troškovi pravilno dokumentovani. Obveznici su dužni da uz poresku prijavu podnesu i izjavu o tome da li su za isto ulaganje prethodno primili državnu pomoć ili de minimis pomoć.

3. Ograničenja za određene obveznike – Pravo na poreski kredit, u skladu sa izmenama, nemaju:

- a) obveznici kojima je naložen povraćaj državne pomoći ili de minimis pomoći; i
- b) obveznici koji se, prema pravilima o državnoj pomoći, smatraju privrednim subjektima u teškoćama, osim kada je dodela takve pomoći izričito dozvoljena tim pravilima.

4. Šira ovlašćenja Vlade – Vlada će bliže urediti vrste, uslove i kriterijume za sprovođenje mera za smanjenje emisija, kao i obaveze izveštavanja o sprovedenim merama.

Ove propise Vlada će doneti na predlog ministarstava nadležnih za zaštitu životne sredine, odnosno rudarstvo i energetiku. Posebno, ministar finansija će urediti postupak ostvarivanja prava na poreski kredit, uključujući oblik, sadržinu i način vođenja propisanih evidencija.

Odlaganje rokova za podnošenje poreskih prijava

Izmenama oba zakona odlažu se i određeni rokovi za podnošenje poreskih prijava. Odlaganje se, prema oba zakona, odnosi na poreske periode koji se završavaju najkasnije 31. decembra 2026. godine, kao i na poreske prijave koje se podnose u slučaju prestanka obavljanja odgovarajuće delatnosti do 31. marta 2027. godine.

U oba slučaja, poreske prijave potrebno je podneti u periodu od 1. aprila do 31. maja 2027. godine.

Ove izmene uvedene su iz tehničkih i organizacionih razlog povezanih sa podnošenjem poreskih prijava i ne utiču na materijalnopravna pravila za utvrđivanje poreske obaveze.

Šta predstoji

Poreski obveznici i nadležni organi će se u praktičnoj primeni novih pravila suočiti sa određenim pitanjima, posebno u pogledu dokazivanja opravdanih troškova i primene ograničenja koja se odnose na kumulaciju različitih oblika državne pomoći. Više jasnoće očekuje se nakon donošenja podzakonskih akata i podnošenja prvih poreskih prijava.

Komisija za kontrolu državne pomoći ukazala je i na dodatnu obavezu da Vlada, u skladu sa pravilima o kontroli državne pomoći, prijavi Komisiji podzakonski akt kojim će se bliže urediti sprovođenje zakona. Ovaj podzakonski akt će, zajedno sa zakonskim odredbama, činiti sastavni deo odgovarajuće šeme državne pomoći.